

SANAT, KÜLTÜR VE REKLAM FAALİYETLERİNDE ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu yönetmeliğin amacı, 4857 sayılı İş Kanununun 71 inci maddesi kapsamında istisna olarak sayılan 14 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılabilecekleri sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinin kapsamı, bu faaliyetlerde çalıştırılacak çocuklara çalışma izni verilmesi, yaş grupları ve faaliyet türlerine göre çalışma ve dinlenme süreleri ile çalışma ortamı ve şartları, ücretin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 71 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,
- b) Çocuk: Sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılan 14 yaşını doldurmamış kişiyi,
- c) İzin talep formu: Sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılacak çocuğun işinin niteliği, çalışma ve dinlenme süresi, ara dinlenme süreleri, yasal temsilcisi ile işverenin imzası, ücretini içeren maktu formu,
- ç) Kanun: 4857 sayılı İş Kanununu,
- d) Reklam faaliyetleri: Bir ürünün, hizmetin, markanın, kampanyanın, eserin, kişi, kurum veya kuruluşun tanıtımı amacı ile tertip edilen her türlü defile, şov, söyleşi ile fotoğraf, katalog, broşür çekimi ve benzeri faaliyetleri,
- e) Uygunluk raporu: Tam teşekküllü hastane ya da üniversite hastanesinden alınacak, uzman bir psikolog ve çocuk doktorunun çocuk ile birebir görüşme yaparak, çocuğun yaşı, fiziksel, zihinsel, psikolojik gelişimi ve diğer sağlık koşulları göz önünde bulundurularak verilecek raporu,

f) Sanat ve kültür faaliyetleri: Sinema, televizyon, tiyatro, opera, bale, dans, folklor, edebiyat, görsel, dekoratif, müzik ve sahne sanatlarını, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocukların Çalıştırılabilecekleri Faaliyetler ve

Çalışma Koşulları

BİRİNCİ BÖLÜM

Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocukların Çalıştırılabilecekleri Faaliyetler

Çocukların çalıştırılabilecekleri faaliyetler

MADDE 4 – (1) Çocukların sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılabilecekleri faaliyet alanları şunlardır:

- a) Sinema ve televizyon filmi, dizi ve benzeri sinema eserlerinin meydana getirilmesi ve icrasına yönelik faaliyetler,
- b) Tiyatro, opera, bale, dans, folklor, pandomimalar gibi tüm sözlü ve sözsüz sahne eserlerinin icrasına yönelik görsel ve dekoratif faaliyetler,
- ç) Resim, heykel, tasarım gibi güzel sanat eserlerinin meydana getirilmesine yönelik faaliyetler,
- c) Dublaj ve seslendirme faaliyetleri,
- d) Her nevi rakslar, yazılı koreografi eserleri,
- e) Bir ürünün, hizmetin, markanın, kampanyanın, eserin, kişi, kurum veya kuruluşun tanıtımını amacı ile tertip edilen reklam faaliyetleri,
- f) Musiki ve sair, her neviden fikir ve sanat eserinin meydana getirilmesi ve icrasına yönelik faaliyetler.

Çalışma süresi

MADDE 5 – (1) Sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılan çocukların çalışma saatleri günde beş ve haftada otuz saatten fazla olamaz.

Yaş gruplarına göre çalışma süreleri

MADDE 6 – (1) Çocukların yaş gruplarına göre çalıştırılabileceği süreler şu şekilde olmalıdır;

- a) 12 aylıktan küçük çocuklar hiçbir surette çalıştırılmazlar.
- b) 1 ila 5 yaşındaki çocuklar, sabah 10.00 ile akşam 18.00 arasında olmak kaydı ile bir günde iki saatten fazla çalıştırılmazlar.
- c) 6 ila 14 yaş arası çocuklar sabah 10.00 ile akşam 22.00 arasında olmak ve eğitim saatlerinin dışında kalmak şartı ile okul günlerinde iki saatten fazla; okul günleri dışında ise beş saatten fazla çalıştırılmaz.

Günlük çalışma süresinden sayılan haller

MADDE 7 - (1) Her yaş grubu için ayrı ayrı belirlenen çalışma süreleri çocuğun faaliyet alanına vardığı anda başlar. Faaliyet alanında geçirilecek, yemek molası ve çocuğun talebi ile verilmiş dinlenme saatleri ile yolda geçen sürelerin dışındaki, her türlü süre çalışma süresine dâhildir.

(2) Kostüm, makyaj, ses, ışık ve sair teknik ayrıntıların hazır edilmesi için çocuk faaliyet alanında bekletilemez.

Dinlenme süreleri

MADDE 8 - (1) Çocuğa, her bir saatlik çalışmanın ardından on beş dakikalık mola verilmesi zorunludur. Çocuğun veya yasal temsilcisinin talebi halinde bu süre uzatılır.

(2) Çocuğun, çalışma süresinin ardından bir günlük zaman diliminde kesintisiz on dört saat dinlenmesi esastır.

Hafta tatili

MADDE 9 - (1) Bu yönetmelik kapsamında çalıştırılan çocuk, önceki işgünlerinin tamamında çalışmış olması kaydıyla, çalıştığı günlerdeki çalışma süresine bakılmaksızın kesintisiz kırk saatten az olmamak üzere hafta tatiline hak kazanır.

Ulusal bayram ve genel tatil

MADDE 10 - (1) Bu yönetmelik kapsamında çalıştırılan çocuk, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştırılmaz.

Yıllık ücretli izin

MADDE 11 - (1) Bu yönetmelik kapsamında çalıştırılan çocuk, iş ilişkisinin bir yıl veya daha uzun sürmesi halinde yirmi sekiz günden az olmamak üzere yıllık ücretli izne hak kazanır. Yıllık ücretli izin, kesintisiz kullandırılır.

(2) Okula veya eğitime devam eden çocuğa yıllık ücretli izni okulların tatil olduğu, kursa ve diğer eğitim programlarına devam etmediği dönemlerde verilir.

Çalışma koşulları

MADDE 12 - (1) Çocuk, hiçbir surette çalışmaya zorlanamaz.

(2) Çocuklar ancak fiziksel, zihinsel, psikolojik ve ahlaki gelişimlerine zarar vermeyen, eğitimlerini aksatmayacak, sağlık ve güvenlik açısından risk içermeyen koşullarda çalıştırılmalıdır.

(3) Çocuklara, yaşına ve gelişimine uygun dinlenme, oyun ve çalışma alanları tahsis edilmesi zorunludur.

(4) Çocuklar, yanlarında yasal temsilcileri olmaksızın çalıştırılmaz. Yasal temsilciler, çocuğun her daim görebileceği ve ulaşabileceği şekilde faaliyet alanında hazır olmak mecburiyetindedirler.

(5) Çocuğun çalışma ortamında konusunda uzmanlaşmış bir çocuk psikoloğu veya bir eğitim bilimci ile çocuk oyuncu koçu bulundurulması gerekmektedir.

(6) Çocuklara kapalı mekanlarda ayrı bir oda, açık mekanlarda ise çalışma koşullarına uygun olarak bir kabin ya da karavan tahsis edilmesi gerekmektedir.

(7) Süresi bir ayı geçen işlerde, çocuğun kendisi ve/veya yasal temsilcisi, tüm masrafları işverence karşılanmak üzere, her zaman çocuğun psikolojik destek almasını talep edebilir.

(8) Çocuğun yasal temsilcisi, fiziksel ve ruhsal problemlerin oluşması ya da çocuğun eğitiminde meydana gelecek aksaklık gibi sebeplerle uzun süreli işlerde bir ay önceden ihbar bildiriminde bulunmak suretiyle her zaman sözleşmeyi tek taraflı feshedebilir.

Çalışma ortamında uyulması gereken koşullar

MADDE 13 - (1) Çocuklar, alkol, sigara ve bağımlılığa yol açan maddelerin kullanımına ilişkin sahneler, silah ve şiddet içeren korkutucu sahneler ile fiziksel ve ruhsal gelişimi için sakıncalı olabilecek diğer sahnelerin çekimi esnasında, çalışma ortamından uzaklaştırılır.

(2) Hiçbir çocuk yetişkinlerle aynı ortamda giyinip soyunmaya zorlanamaz. Çocuklar için ayrı bir giyinme odası düzenlenmelidir.

(3) Hiçbir çocuk sigara ve sair tütün mamulü dumanına maruz bırakılamaz.

(4) Hiçbir çocuk anti-hijyenik kıyafetler giymeye zorlanamaz.

(5) 10 yaşından küçük çocuklar üzerinde hiçbir şekilde kozmetik malzeme kullanılamaz, ancak çok gerekli durumlarda cilde zarar vermeyen ürünler ile makyaj yapılır.

(6) Çocuğun yaşına ve gelişimine uygun bir beslenme içeriği ve düzeni sağlanması esastır.

Deneme çekimi

MADDE 14 – (1) Çocukların faaliyet göstereceği çalışmaya uygunluğunun değerlendirildiği deneme çekimlerinde randevu sistemi esastır. Çocuklar deneme çekimi sırasında bekletilemez.

İşyerine götürme ve getirme

MADDE 15 – (1) Sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılan çocukların işyerine ulaşımından işveren sorumludur. Çocuk, yasal temsilcisinin gözetiminde evinden alınarak faaliyet alanına getirilir, çalışma saatinin bitmesine müteakip tekrar evine bırakılır. Çocuk hiç kimse ile araç paylaşmaya ve toplu taşıma araçları ile ulaşımına zorlanamaz. Çalışma süresi sona ermesine rağmen araç beklemesi talep edilemez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çalıştırılan Çocuklara Verilecek İzin Usul ve Esasları ile İşverenlerin Yükümlülükleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çalıştırılan Çocuklara Verilecek İzin Usul ve Esasları

Uygunluk raporu

MADDE 16 - (1) Uzman bir çocuk psikoloğu ile çocuk doktoru, çocuk ile yapacakları yüz yüze görüşme neticesinde, çocuğun rızasının olup olmadığına da bakarak, çocuğun işe uygunluğuna karar verir. Uzmanlar, uygunluk raporuna çocuğun tekrar görülmesi gereken süre konusunda bir hüküm koyabilirler.

(2) Uygunluk raporunda çocuğun yapacağı iş, işin süresi, çalışacağı ortam ve çalışma koşulları yer almalıdır.

İzin için gerekli belgeler

MADDE 17 - (1) Sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çocuk çalıştıracak olan işveren, her bir faaliyette çalıştıracığı her bir çocuk için Bakanlıktan önceden izin almak zorundadır.

(2) İşveren, uygunluk raporunun alındığı tarihi takiben otuz gün içinde e-devlet kapısı üzerinden çalışma izni başvurusunda bulunur.

(3) Bakanlığa izin başvurusunda bulunacak işverenler aşağıda yer alan belgeleri vermeye yükümlüdür;

- a) Bu Yönetmeliğin ek-1'nde yer alan izin talep formu,
- b) Çocuğun nüfus cüzdanı,
- c) Bu Yönetmeliğin ek-2'sinde yer alan uygunluk raporu,
- ç) Çocuğun çalıştırıldığı sürede kendisine refakat edecek olan yasal temsilcinin kimlik bilgileri,
- d) Çocuğun okulundan alınan izin belgesi,
- e) İşverenin en son sermaye ve ortaklık yapısını gösteren Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi,
- f) İşverenin çocuğun sağlık, güvenlik ve çalışma koşullarını uygun standartlarda sağlayacağına dair taahhüdü,
- g) Taraflar arasında imzalanmış iş sözleşmesinin bir örneği.

İzin verilmesi

MADDE 18 - (1) Usulüne uygun olarak yapılan başvurular, belgelerin tam ve eksiksiz olması kaydıyla Bakanlık tarafından en geç otuz gün içinde sonuçlandırılır.

(2) Bakanlık, uygunluk raporundaki görüşleri de dikkate alarak 1-5 yaş arası çocuklar için en fazla bir yıllık, 6-14 yaş arası çocuklar için ise en fazla iki yıllık izin verir.

İznin uzatılması

MADDE 19 – (1) İşveren 4 üncü maddede belirtilen faaliyetlerde çalıştırılmak üzere Bakanlıktan verilen izin süresinin dolmasından otuz gün önce uygunluk raporunu ve okuldan alınan izin belgesini yenileyerek izin uzatma talebinde bulunur.

İznin reddi

MADDE 20 – (1) Çalışma izni veya çalışma izninin uzatılma istemi;

- a) Okuldan alınan izin belgesinde çocuğun eğitimde yeterli başarıya sahip olmadığı veya bir önceki dönemde çalıştırıldığı sürede eğitimini aksattığına dair ibarenin bulunması,
 - b) Çalışacağı iş için hazırlık gerektiren durumlarda hazırlık için harcaması gereken zamanın eğitimini etkileyecek kadar fazla olması,
 - c) Sözleşmede çocuk için uygun olmayan hükmün yer alması,
 - ç) Çocuğun bir yıl içinde yer aldığı iş sayısının fazla olması,
- hallerinde reddedilir.

İznin iptali

MADDE 21 - (1) Rutin denetim ya da şikayet üzerine çalışma izni verilmiş çocuğun yönetmelik hükümlerine aykırı olarak çalıştırıldığı tespit edildiğinde Bakanlık tarafından çalışma izni iptal edilir ve işverene kanunda belirtilen idari para cezası uygulanır. Ayrıca, aynı işveren, bir yıl içinde tekrar herhangi bir çocuk için çalışma izni talebinde bulunamaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çalıştırılan Çocuklara Yönelik İşverenlerin Yükümlülükleri

Çocuk çalıştıramayacak işveren

MADDE 22 - (1) Çocuklara karşı işlenmiş suçlardan veya yüz kızartıcı suçlardan hüküm giyen işveren, çocuk çalıştıramaz.

İşverenin yükümlülükleri

MADDE 23 - (1) İşveren ile çocuğun yasal temsilcisi arasında yazılı olarak iş sözleşmesi yapılır. Söz konusu sözleşmesinin bir örneği işverende, bir örneği ise yasal temsilcide kalır.

(2) Bu sözleşmede işin süresi, koşulları, çalışma saatleri, çocuğun alacağı ücret, ücretin banka aracılığı ile yatırılacağı çocuğun hesap numarası açık olarak yazılmalıdır.

(3) İşveren tarafından çocuğun yasal temsilcisine, çocuğun çalıştırılacağı faaliyet, karşılaşılabileceği riskler ve alınan önlemler hakkında yazılı olarak bilgi verilir.

(4) İşveren, okula devam eden çocuk için okulundan aldığı belgeyi özlük dosyasında muhafaza eder.

(5) İşveren, işyeri denetimlerinde gösterilmek üzere çalıştırılan çocuk için günlük çalışma kayıt formu doldurup, çocuğun yasal temsilcisine imzalatır.

(6) Günlük çalışma kayıt formunda;

- a) Tarih,
- b) Çocuğun ismi,
- c) Çocuğun çalışmaya geldiği saat ve çalışmanın sona erdiği saat,
- ç) Çalışma süresi,
- d) Dinlenme süreleri,
- e) Çocuğun kime teslim edildiği,

f) Çalışma ortamında bulunan uzmanlaşmış çocuk psikoloğu veya eğitim bilimci ile çocuk oyuncu koçunun adları-soyadları ve imzaları, hususlarının yer alması gerekmektedir.

Özlük dosyası ve içeriği

MADDE 24 - (1) Çalıştırılan çocuk için Bakanlıktan izin alındıktan sonra yasal temsilci, işveren ve Bakanlıkta saklanmak üzere dosya oluşturulur. Bu dosyada aşağıdaki belgelerin yer alması gerekir:

- a) Bakanlık izin belgesi,
- b) Uygunluk raporu,
- c) Çocuğun kimlik bilgileri,
- ç) Yasal temsilci kimlik bilgileri,
- d) Çocuğun okulundan alınacak izin belgesi,
- e) İş sözleşmesinin bir örneği,
- f) Acil olay kayıt formu (Kaza, yaralanma, istismar gibi olası yaşanabilecek riskli durumlarda yasal temsilci tarafından doldurulacak ve Bakanlığa 3 gün içerisinde bildirilecektir.),
- g) Günlük çalışma kayıt formu.

Koordinasyon ve işbirliği

MADDE 25 - Bakanlık, sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılan çocuklarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren kuruluşları, meslek kuruluşları, üniversiteler ve gönüllü kuruluşlar ile işbirliği yapar ve bu kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 26 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 - Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.